

ubekendt, at samtlige Grundtvigianere i Kirkekommissionen af 1854 stemte for en Forfatning, ganske vist ønskede de den ikke alle paa samme Maade, men de ønskede bestemt, at Kirken skulde have Røst og Mæle, og jeg tror ikke, at den højtærede Kirkeminister vil underkende en Grundtvigianer som den noksom bekendte Biskop i Aalborg P. Chr. Kierkegaard, der meget bestemt i Kirkekommissionen fra 1868—1870 holdt paa dette, at Kirken maatte have Røst og Mæle. Og jeg maa dèr i Modsætning til, hvad det ærede Medlem fra Højrup fremhævede, henvise til, at Kierkegaard den Gang fremhævede det uheldige i, at naar der er Tale om at faa at høre, hvad den danske Folkekirkens Mening er, saa hører man et blandet Kor, som han udtrykte sig, fra Skagen til København af forskellige Stemmer, som raaber hver paa Kirkens Vegne, men vi faar ikke en samlet Opfattelse af, hvad Kirken virkelig mener. Naar det ærede Medlem fra Højrup er bange for, at der skal blive ensartet, kedeligt Dødvande, saa er jeg ganske overbevist om, at det vil være fuldstændig umuligt, naar der bliver Tale om det, som vi ønsker, en Repræsentation for det Liv, som er i Kirken. Hvordan i Alverden skulde det gaa til, at det Liv, som er i denne Kirke, ikke skulde bringe en rig Variation af forskellige Synspunkter! Her er slet ikke Tale om, at man kan komme ud i Dødvande eller i stillestaaende Tilstande. Og desuden, hvis vi gaar til vort Naboland, som har en saadan Repræsentation, Kyrkomötet oppe i Sverige, vil man se, hvorledes de forskelligste Røster kommer frem netop dèr. Jeg er ganske sikker paa, at det vilde føre til, at vi fik et rigt Kor af forskellige Stemmer fra Kirken at høre, som dog alle taler med Sikkerhed paa Kirkens Vegne, fordi de er valgte af Menighederne dertil.

Jeg tror, man maa sige, at der her i høj Grad er Tale om et Baade-Og, og det forekommer mig, at den højtærede Minister ikke behøver at gaa videre end til at se hen til den Praxis, som jeg, den korte Tid jeg har været i Rigsdagen, har vist Eksempel paa, for at se, at man meget vel fra en Side, der ønsker, at der skal gøres noget for, at hele Kirken kan faa en Forfatning, stadig alligevel kan være villig til at aabne Frihedsveje for Minoriteterne i Kirken. Og jeg vil her protestere bestemt imod det Udtryk, som Ministeren brugte om det Forslag, som kom frem fra Udvalget, om Forholdet mellem Stat og Kirke. Han brugte Udtrykket „besynderlig“, det var „et besynderligt Forslag“. Ja, jeg forstaaer, at det er besynderligt i en vis For-

stand, set fra Ministerens Standpunkt, thi det forekommer mig, at Ministeren ikke i Virkeligheden er Repræsentant for det sande Frisind. Han giver det Udseende af, at han staaer som den frisindede Mand, men jeg maa sige, at jeg kender ikke noget andet Forslag, der er kommet frem, som virkelig viser et saadant Frisind som dette Forslag. Men derfor forstaaer jeg meget vel, at den ærede Minister har Vanskelighed ved at sætte sig ind i det, thi der er Tale om i dette Forslag at søge at gøre Ret og Skel til begge Sider. Man søger at give de Mennesker, som ønsker at staa independentistisk, Ret til at gøre det, men man søger ogsaa at imødekomme deres Ønsker, der ønsker en Helkirke og har denne fælleskirkelige Følelse, som man kalder Kirkesamfundsfølelse i egentlig Forstand. Men denne store Mængde af det danske Kirkefolk har Ministeren nu en Gang ikke noget som helst Hjerte for. Jeg er ganske sikker paa, at disse Ministerens Udtalelser ogsaa vil blive hørt rundt omkring i det danske Kirkefolk, og man vil altsaa dèr forstaa, at der fra Kirkeministerens Side stadig lægges en ensidig Vægt paa at imødekomme de Ønsker, der udtales fra independentistisk Side, medens de, som har folkekirkelig Følelse i egentlig Forstand, skal skubbes til Side.

Det var ud fra disse Tanker, jeg ønskede, at man her i Rigsdagen, da man i alt Fald ikke har beskæftiget sig indgaaende med dette Spørgsmaal og ikke taget Stilling til det, skulde nedsætte en kirkelig Kommission, for at man kunde faa at se, hvordan Landet i Virkeligheden ligger, og for at man paa den anden Side ude i Menighederne kunde faa et Indtryk af, hvorledes Stemmningen paa Rigsdagen er. Dette har altsaa ikke fundet Støtte hverken hos den højtærede Kirkeminister eller fra den anden Side. Det beklager jeg i høj Grad. Men jeg er ganske overbevist om, at naar vi nu faar den Skolekommission nedsat, som vi sikkert faar, den er i alt Fald anbefalet fra forskellige Sider her i Tinget, vil Kirkespørgsmaal komme frem her og først og fremmest det vigtige Spørgsmaal om Religionsundervisningen og Tilsynet med Skolerne, og saa vil der ogsaa rundt om i Kirkefolket i vort Land rejse sig, kan man sige eller haabe i alt Fald, et Skrig mod Ministeren, naar man ser, at det Tidspunkt, der var det rette til, at man kunde tage de kirkelige Forhold her i Landet under rolig Overvejelse, var forpasset. Jeg er ganske overbevist om, at man vil forstaa, hvad det vil sige, hvis man begynder fra den anden Side at arbejde med saadanne vigtige Spørgsmaal for Kirken